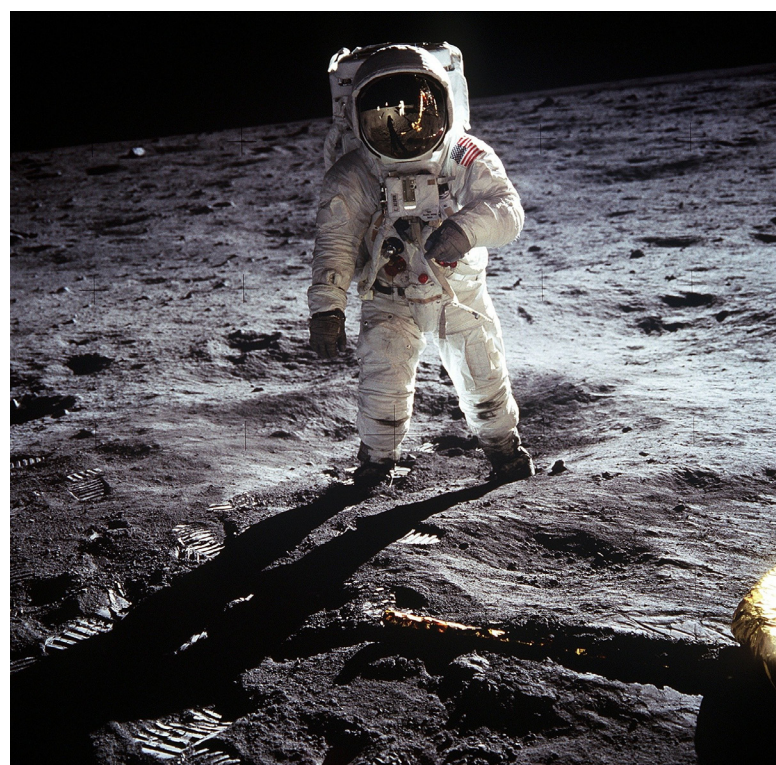

A dlaczego nie mielibyśmy polecieć na Księżyc?

Stanisław Ulam, z uwagi na swoją pozycję naukową, miał bardzo rozległe znajomości w różnych sferach życia publicznego Stanów Zjednoczonych. Do jego dobrych znajomych z Los Alamos National Laboratory i Massachusetts Institute of Technology (MIT) należał między innymi Jerome Bert Wiesner – Jerry. To jemu po wyborze 8 listopada 1960 roku Johna F. Kennedy’ego na Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki zaproponowano objęcie stanowiska Szefa Rady Doradców ds. Nauki i Technologii. Obejmując stanowisko Wiesner przypomniał sobie długie rozmowy z Ulamem z czasów jego rocznego pobytu w MIT jako visiting professor. Dotyczyły one narodowych programów badawczych, projektów naukowych i edukacyjnych. Wiesner skontaktował się z Ulamem prawdopodobnie w grudniu 1960

roku i poprosił o spotkanie w Waszyngtonie. Stanisław Ulam nigdy nie krył tego, że był bardzo zaskoczony tym zaproszeniem. Po niecałej godzinie rozmowy Wiesner poinformował Ulama o otrzymanej propozycji od Prezydenta i jego prośbie o wskazanie idei kluczowego narodowego programu naukowego, który mógłby ogłosić w trakcie Orędzia w Kongresie. Ulam bez specjalnego namysłu zadał pytanie: „A dlaczego nie mielibyśmy polecieć na Księżyc?”, zdając sobie sprawę z tego, że pewnie wielu ludzi mogłoby poddać taki pomysł. Panowie zakończyli spotkanie, które Ulam uznał za miłe, ale nadal był nim zaskoczony. Na jakiś czas zapomniał o jego przebiegu. Kiedy 25 maja 1961 roku John F. Kennedy wygłaszał swoje słynne przemówienie w którym ogłosił program wysłania człowieka na Księżyc oraz zabiegał w Kongresie o przyznanie środków na realizację tego przedsięwzięcia, Stanisław Ulam przypomniał sobie przebieg rozmowy z Jerrym Wiesnerem. Zdał sobie sprawę, że ten pomysł został omówiony i zgłoszony w czasie ich dziwnego spotkania. Zaraz po tym Stanisław Ulam został członkiem zespołu Wiesnera. Od tej pory był częstym gościem w Waszyngtonie. Spotykał się z Prezydentem, a ich ostatnie

widzenie prawdopodobnie miało miejsce 7 grudnia 1962 roku w Los Alamos. Zadanie wysłania człowieka na Księżyc zostało zrealizowane 20 lipca 1969 roku w trakcie misji Apollo 11. Prezydent John F. Kennedy nie doczekał realizacji tego programu, zginął od kuli zamachowca 22 listopada 1963 roku w Dallas.

Paweł Gogolewski

Materiały źródłowe:

S.M. Ulam, *Adventures of a Mathematician*,
National Academy of Sciences, Biographical Memoirs:
Volume 78 (2000)
Przegląd Statystyczny R LVII-Zeszyt 1-2010, Mirosław Krzyśko,
Stanisław Marcin Ulam (1909-1984)
<https://www.lanl.gov/about/history-innovation/index.php>

